STATE AID — POLAND

State aid C 54/2006 (ex N 276/2006) — Restructuring aid to Bison-Bial S.A.

Invitation to submit comments pursuant to Article 88(2) of the EC Treaty

(Text with EEA relevance)

(2007/C 23/07)

By means of the letter dated of 20 December 2006 reproduced in the authentic language on the pages following this summary, the Commission notified Poland of its decision to initiate the procedure laid down in Article 88(2) of the EC Treaty concerning the abovementioned aid/measure.

Interested parties may submit their comments on the measures in respect of which the Commission is initiating the procedure within one month of the date of publication of this summary and the following letter, to:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Fax No: (32-2) 296 12 42

These comments will be communicated to Poland. Confidential treatment of the identity of the interested party submitting the comments may be requested in writing, stating the reasons for the request.

TEXT OF SUMMARY

PROCEDURE

By letter of 4 May 2006, Poland notified to the Commission a planned restructuring aid for Bison-Bial S.A. (hereinafter 'BB') in the form of public debt waivers and a soft loan.

DESCRIPTION OF THE BENEFICIARY AND THE RESTRUCTURING

BB is a large company producing metal machine tools. It was created in 1948 as a state enterprise; in 1997 the State sold majority of the company's shares to a private investor. Currently BB belongs to a larger business group. At the end of 2004 the State held 18 % of BB's shares. BB employs about 950 workers. The company is situated in a region eligible for regional aid under Article 87(3)(a) EC Treaty.

The notified State aid measures of a nominal value of about PLN 30 million comprise tax and social insurance debt write-offs and loan granted on preferential conditions. In addition, as regards the debt wavers BB seems to have already received a kind of administration promise from the authorities, stating that the debt would be cancelled provided that the company fulfils certain conditions. As a result, the repayment of debt was not enforced.

The restructuring plan envisages mainly the measures in the area of financial restructuring. The planned aid shall be spent for settlement of accumulated public debts. In addition the company plans assets restructuring (including the change of plant's site) and product restructuring consisting in mainly replacement investments. The company has already reduced the employment significantly and plans to reduce it further.

ASSESSMENT

The Commission considers in respect to these measures that the notified measures in the form of debt waiver and loan constitute State aid within the meaning of Article 87(1) EC Treaty. In addition, it seems that that also the authorities' promise to cancel the debts was also State aid in the meaning of Article 87(1) EC Treaty. The Commission still needs to clarify this issue.

The Commission has analysed this aid in light of the 2004 Guidelines on rescue and restructuring aid for firms in difficulty.

The Commission has decided to open the procedure under Article 88(2) EC Treaty because it has doubts that all the conditions for approving restructuring aid are fulfilled, and in particular that

— the restructuring plans will lead to a restoration of a long-term viability of the beneficiary, as the restructuring concerns mainly financial restructuring and seems to lack in-depth industrial restructuring;

— undue distortion of competition is avoided as the proposed compensatory measures appear not to be sufficient;

— the own contribution of the beneficiary to the coverage of restructuring costs is sufficient as there are doubts whether some of the measures proposed as the own contribution can be regarded as such within the meaning of the Guidelines.

Poland was asked for additional information on these different issues.

TEXT OF LETTER

'1. Komisja pragnie poinformować Polskę, że po zbadaniu informacji przekazanych przez polskie władze podjęła decyzję o wszczęciu formalnej procedury zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE w związku z pomocą, o której mowa powyżej.

I. **PROCEDURA**

2. Dnia 4 maja 2006 r. Polska zgłosiła planowaną pomoc restrukturyzacyjną dla Bison-Bial S.A. (dalej »BB«).

3. W piśmie z dnia 13 czerwca 2006 r. Komisja zwróciła się z prośbą o przesłanie niektórych brakujących informacji, które polskie władze dostarczyły dnia 13 lipca 2006 r. Komisja zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji w piśmie z dnia 29 sierpnia 2006 r. Polskie władze udzieliły częściowej odpowiedzi w dniu 18 września 2006 r. i poprosiły o przedłużenie ostatecznego terminu przedstawienia pozostałych informacji. Informacje zostały przekazane 20 października i 3 listopada 2006 r.

II. **OPIS**

1. **Bison-Bial**

4. BB jest dużym przedsiębiorstwem produkującym części obrabiarek, utworzonym w 1948 r. jako przedsiębiorstwo państwowe. W 1997 r. państwo sprzedało 53 % udziałów w BB prywatnemu przedsiębiorstwu Metalexport Sp. z o.o., które w 2004 r. zmieniło nazwę na Mex-Holding Sp. z o.o. Na koniec 2004 r. Skarb Państwa posiadał 18 % udziałów w BB; pozostałymi akcjonariuszami były osoby prywatne. W 2006 r. BB zatrudnia około 950 pracowników, co oznacza redukcję w porównaniu z 2000 r., gdy zatrudnionych było 1 680 osób.

5. W 2004 r. udział rynkowy przedsiębiorstwa w polskim rynku narzędzi mechanicznych wynosił 17 %, wygenerowane jedynie przez 20 % produkcji BB, ponieważ przedsiębiorstwo produkuje głównie na eksport (w 2004 r. 30 % produkcji było przeznaczone na eksport do Stanów Zjednoczonych, 15 % do Włoch, 7 % do krajów Europy Wschodniej, włączając Rosję, 5 % do Wielkiej Brytanii). Polskie władze nie przekazały informacji na temat wykorzystania mocy produkcyjnych na rynku i istnienia nadmiernych zdolności produkcyjnych. Przedsiębiorstwo rozprowadza większość eksportowanych produktów za pośrednictwem spółek należących do grupy Mex-Holding, takich jak Toolmex Corporation Stany Zjednoczone, Mexpol GmbH Niemcy, Toolmex Polmach Wielka Brytania lub Italmex S.A. Włochy. Udział BB w rynku europejskim wynosi 5,5 %.

6. Przedsiębiorstwo zlokalizowane jest w regionie kwalifikującym się do objęcia pomocą zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE.

2. **Trudności beneficjenta**

7. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze, problemy BB rozpoczęły się w 2001 r., kiedy to przedsiębiorstwo odnotowało stratę w wysokości 24 mln PLN. Jako główne powody trudności finansowych Polska wymienia:

— Straty związane ze wzrostem wartości złotego względem dolara amerykańskiego (30 % przychodów przedsiębiorstwa ze sprzedaży pochodzi z eksportu do Stanów Zjednoczonych);

— Trudna sytuacja finansowa w całej grupie kapitałowej i fakt niespłacenia pożyczki w wysokości 16 mln PLN przez przedsiębiorstwo macierzyste;

— Spadek sprzedaży eksportowej w związku ze stagnacją w Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej po wrześniu 2001 r.

8. Okoliczności te, w połączeniu z drogimi kredytami na rynku, spowodowały poważne problemy związane z niedoborem środków pieniężnych. Trudności finansowe przełożyły się na zaległości w regulowaniu zobowiązań i w 2002 r. cztery banki zażądały natychmiastowej spłaty kredytów. BB nie było w stanie spłacić bieżących zobowiązań, w tym wypłaty wynagrodzeń, co spowodowało czteromiesięczny przestój fabryki. W rezultacie sprzedaż spadła o połowę (z 91 mln PLN w 2001 r. do 48 mln PLN w 2002 r.), a rok obrotowy został zamknięty stratą netto w wysokości 74,8 mln PLN. W 2003 r. przedsiębiorstwo poniosło dalsze straty wynoszące 8,5 mln PLN.

9. W 2002 r. zarząd BB dwukrotnie składał wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa, ale wnioski te zostały odrzucone z powodów formalnych. Miały one jednak wpływ na wizerunek przedsiębiorstwa i skłoniły wierzycieli BB do niezwłocznego przystąpienia do egzekucji wierzytelności, co spowodowało dalsze pogorszenie sytuacji przedsiębiorstwa.

10. Trudności BB szły w parze z pogarszającą się sytuacją jego przedsiębiorstwa macierzystego — Mex-Holding Sp. z o.o. W 2002 r. cała grupa zanotowała straty w wysokości 75,8 mln PLN. Od tego czasu sytuacja poprawiła się, ale grupa nadal odnotowuje straty, a jej kapitał własny jest ujemny.

11. W 2003 r. przedsiębiorstwo zmniejszyło straty do 8,5 mln PLN, a w 2004 r. wygenerowało zysk w wysokości 5,1 mln PLN. Według polskich władz jest to efekt rozpoczętej w BB restrukturyzacji, w wyniku której wzrosła sprzedaż, spadły koszty, a część zadłużenia została umorzona. W 2005 r. przedsiębiorstwo osiągnęło zysk w wysokości 20 mln PLN.

12. Wydaje się, że BB, pomimo zysków, nadal znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Zakumulowane straty z tytułu działalności operacyjnej od 2001 r. doprowadziły do powstania znacznego zadłużenia. W 2004 r. wartość aktywów szacowano na 57 mln PLN, a zadłużenie wynosiło 115,7 mln PLN. Innymi słowy kapitał własny jest ujemny. Przekazana analiza pokazuje, że bez pomocy przedsiębiorstwo zostanie wkrótce postawione w stan upadłości, gdyż nie będzie w stanie spłacić niektórych natychmiastowo wymagalnych zobowiązań.

3. **Restrukturyzacja**

Plan restrukturyzacji

13. Zakończenie procesu restrukturyzacji BB przewiduje się na rok 2009. Restrukturyzacja finansowa, która rozpoczęła się w 2003 r., obejmuje spłatę dawnych długów zgodnie z porozumieniami zawartymi z wierzycielami, umorzenie części wierzytelności oraz spłatę pozostałej części zadłużenia publicznoprawnego ze środków uzyskanych dzięki planowanej pożyczce od Agencji Rozwoju Przemysłu (dalej ARP).

14. W 2004 r. przedsiębiorstwo podpisało porozumienia dotyczące zwrotu długów wobec banków i pracowników, a także ugodę sądową z innymi wierzycielami prywatnymi. Porozumienia te dotyczyły zobowiązań w wysokości 61,7 mln PLN. Dług wobec wierzycieli prywatnych w wysokości 8 mln PLN został umorzony, a spłatę pozostałych zobowiązań rozłożono na raty. Jeśli chodzi o zadłużenie względem banków, zgodnie z zawartymi porozumieniami raty mają być spłacane do 2013 r.; BB planuje jednak spłacić to zadłużenie już w 2009 r. oraz skorzystać, dzięki wcześniejszej spłacie, z umorzenia odsetek w wysokości 8,7 mln PLN poza 8 mln PLN, o których mowa powyżej.

15. Restrukturyzacja operacyjna rozpoczęła się w 2001 r. Przedsiębiorstwo przeprowadziło redukcję zatrudnienia z 1 680 pracowników w 2000 r. do 1 144 pracowników w 2001 r oraz do 925 pracowników w 2005 r. Pod koniec okresu restrukturyzacji, w 2009 r., planowany poziom zatrudnienia powinien wynosić 800 pracowników. W ten sposób, w porównaniu z rokiem 2000 i 2001, poziom zatrudnienia zostanie zredukowany odpowiednio o 52 % i 30 %.

16. Zgodnie z planem restrukturyzacji inwestycje konieczne do całkowitej modernizacji firmy wynoszą 70 mln PLN, ponieważ średni wiek maszyn używanych w BB wynosi 27 lat, a tylko 12 % obrabiarek BB jest stosunkowo nowoczesne. W latach 2003–2005, BB zainwestowało 1,4 mln PLN, a inwestycje planowane na lata 2006–2009 wynoszą 14,2 mln PLN. Będą to przede wszystkim inwestycje odtworzeniowe, tj. zakup bardziej wydajnych i przyjaznych dla środowiska maszyn i urządzeń. W rzeczywistości większość niezbędnych inwestycji planuje się na okres po restrukturyzacji, co wiąże się z niewystarczającymi zasobami finansowymi.

17. Wreszcie, BB przewiduje przeprowadzenie restrukturyzacji aktywów. Przedsiębiorstwo planuje sprzedaż zbędnych aktywów, zmianę siedziby oraz w 2009 r. sprzedaż gruntów, na których jest obecnie zlokalizowane. Zakładane przychody ze sprzedaży gruntów wynoszą 22 mln PLN; zgodnie z przedstawionym szacunkiem wartość rynkowa gruntów wynosi 26,6 mln PLN. Zgodnie z przekazanymi informacjami, wcześniejsza sprzedaż nie jest możliwa, gdyż przedsiębiorstwo musi najpierw przenieść wszystkie maszyny i sprzęt na nowe miejsce. Ponadto na nieruchomości została ustanowiona hipoteka.

18. W związku ze zmianą lokalizacji fabryki powierzchnia produkcyjna ulegnie zmniejszeniu o 50 %. Ten fakt, a także redukcja zatrudnienia zostały zaproponowane przez władze polskie jako środki wyrównawcze. Polska potwierdza jednakże, że skutki tych redukcji zostaną zrównoważone przez planowane inwestycje w bardziej wydajny sprzęt, który umożliwi utrzymanie bieżącej zdolności produkcyjnej BB. Faktycznie, Polska twierdzi, że utrzymanie zdolności produkcyjnej na obecnym poziomie należy już uznać za środek wyrównawczy, ponieważ wobec rosnącego popytu sprzedaż przedsiębiorstwa mogłaby być dwa razy większa.

Finansowanie restrukturyzacji

19. Plan restrukturyzacji opiera się na gruntownej restrukturyzacji finansowej. W opinii polskich władz koszty restrukturyzacji w latach 2003–2009 wyniosą 138 mln PLN, z których najistotniejszą pozycję stanowią koszty restrukturyzacji finansowej wynoszące 122,5 mln PLN. Pozostałe koszty w wysokości 15,6 mln PLN to koszty inwestycji.

20. W opinii polskich władz restrukturyzacja finansowa polega na spłacie zadłużenia w wysokości 65,6 mln PLN wobec banków na podstawie umowy zawartej z wierzycielami, spłacie długów prywatnych w kwocie 17,5 mln PLN (włączając zadłużenie wobec pracowników) i spłacie zadłużenia publicznoprawnego w wysokości 39,5 mln PLN. Cała kwota planowanej pomocy państwa zostanie przeznaczona na uregulowanie zadłużenia publicznoprawnego.

Tablica 1

Koszty restrukturyzacji BB w latach 2003–2009 zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze (w tys. PLN)

Środek restrukturyzacyjny	Koszty w latach 2003–2005	Koszty w latach 2006–2009	Koszty restrukturyzacyjne w latach 2003–2009
Spłata zadłużenia wobec banków	29 721	35 850	65 571
Spłata zadłużenia wobec innych prywatnych wierzycieli	6 408	6 273	12 681
Spłata zaległych wynagrodzeń	4 800	0	4 800
Restrukturyzacja zobowiązań publicznoprawnych	3 822	35 697	39 519
Inwestycje	1 406	14 205	15 611
Razem	46 157	92 025	138 182

Środki

21. Publiczne wsparcie dla restrukturyzacji BB opiera się na dwóch aktach prawnych: ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (dalej zwanej »ustawą z 30 sierpnia 2002 r.«) i ustawie z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (dalej zwaną »ustawą z 30 października 2002 r.«), zmienionej ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. (dalej zwaną »ustawą z 14 listopada 2003 r.«).

22. Ustawa z 30 sierpnia 2002 r. wprowadziła do polskiego systemu możliwość restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej polegającą na umorzeniu zobowiązań. Zainteresowane przedsiębiorstwo musiało złożyć wniosek wraz z planem restrukturyzacyjnym do każdego organu publicznego, którego należności miały podlegać restrukturyzacji (dalej »organu restrukturyzacyjnego«). Organ restrukturyzacyjny po stwierdzeniu, że proponowany plan restrukturyzacji może zapewnić poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, wydawał tak zwaną decyzję o warunkach restrukturyzacji, wymieniającą zobowiązania objęte restrukturyzacją. Jeśli przedsiębiorstwo wypełniło warunki nałożone wyżej wymienioną decyzją, organ restrukturyzacyjny był z mocy prawa zobowiązany do wydania decyzji o umorzeniu zobowiązań wymienionych w decyzji o warunkach restrukturyzacji.

23. Nastepnie ustawa z 30 października 2002 r. scentralizowała ten system i nadała uprawnienia prezesowi ARP w zakresie wydawania odpowiednika wspomnianej powyżej decyzji o warunkach restrukturyzacji, tak zwanej decyzji restrukturyzacyjnej (art. 10 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 19). Decyzja restrukturyzacyjna zawiera ocenę planu restrukturyzacji oraz decyduje o restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przewidzianych w planie. Zaintersowane organy restrukturyzacyjne są w takim przypadku zobowiązane z mocy prawa do wydania indywidualnych decyzji o umorzeniu zobowiązań publicznoprawnych wymienionych w decyzji restrukturyzacyjnej.

24. Wreszcie ustawa z 14 listopada 2003 r. zmieniająca ustawę z 30 października 2002 r., uzależniła restrukturyzację zobowiązań publicznoprawnych od przeniesienia na stronę trzecią, Operatora (spółkę, w której ARP lub Skarb Państwa posiada 100 % udziałów lub akcji), aktywów odpowiadających przynajmniej 25 % całkowitej kwoty zobowiązań, które mają być objęte restrukturyzacją. Wpływy ze sprzedaży tych aktywów przez Operatora miały pokryć przynajmniej część odnośnych zobowiązań publicznoprawnych, pozostała część miała być natomiast umorzana po zakończeniu restrukturyzacji.

25. BB złożyła wniosek o restrukturyzację zobowiązań publicznoprawnych na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 r. i ustawy z 30 października 2002 r. Najwyraźniej stosowne decyzje restrukturyzacyjne zostały wydane, a postępowanie egzekucyjne dotyczące zobowiązań publicznoprawnych zostało zawieszone. W ten sposób przedsiębiorstwo uzyskało rodzaj obietnicy administracyjnej, że zobowiązania objęte postępowaniem zostaną umorzone i skorzystało ze swego rodzaju odroczenia spłaty zadłużenia. Nie jest jasne, kiedy zostały podjęte decyzje, w szczególności, czy nastąpiło to przed czy po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

26. Całkowita nominalna wartość pomocy państwa wynosi 28,9 mln PLN (7,6 mln EUR). Środki te obejmują pożyczkę przyznaną na preferencyjnych warunkach i umorzenie zobowiązań publicznoprawnych. Dokładny opis pomocy państwa przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2

Planowana pomoc państwa

Lp.	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna pomocy (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN) według polskich władz	Podstawa prawna
1.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	933 474,51	933 474,51	Ustawa z 30.8.2002
2.	ZUS w Bielsku Podlaskim	Umorzenie	113 884,66	113 884,66	Ustawa z 30.8.2002
3.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	144 934,88	144 934,88	Ustawa z 30.8.2002
4.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 448 108,90	1 448 108,90	Ustawa z 30.8.2002

Lp.	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna pomocy (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN) według polskich władz	Podstawa prawna
5.	Państwowy Fundusz Rehabilitacyjny Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	519 591,35	519 591,35	Ustawa z 30.8.2002
6.	II Urząd Skarbowy w Białymstoku	Umorzenie	217 590,00	217 590,00	Ustawa z 30.8.2002
Łącznie na podstawie Ustawy z 30.8.2002:			3 377 584,30 (z odsetkami na dzień 31.12.2006: 6 171 774,74)	3 377 584,30 (z odsetkami na dzień 31.12.2006: 6 171 774,74)	
7.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	3 019 362,90	3 019 362,90	Ustawa z 30.10.2002
8.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 505 534,12	1 505 534,12	Ustawa z 30.10.2002
9.	Państwowy Fundusz Rehabilitacyjny Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	539 650,70	539 650,70	Ustawa z 30.10.2002
10.	Urząd Skarbowy Białymstoku	Umorzenie	71 516,60	71 516,60	Ustawa z 30.10.2002
11.	Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Umorzenie	25 064,81	25 064,81	Ustawa z 30.10.2002
12.	Powiat grajewski	Umorzenie	12 133,80	12 133,80	Ustawa z 30.10.2002
13.	Powiat kolneński	Umorzenie	17 224,60	17 224,60	Ustawa z 30.10.2002
14.	Burmistrz Miasta Kolna	Umorzenie	248 648,09	248 648,09	Ustawa z 30.10.2002
15.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	626 625,15	626 625,15	Ustawa z 30.10.2002
16.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	398 029,30	398 029,30	Ustawa z 30.10.2002
Całkowita kwota umorzenia na podstawie ustawy z 30.10.2002:			6 463 790,07 (z odsetkami na dzień 31.12.2005: 9 259 229,92)	6 463 790,07 (z odsetkami na dzień 31.12.2005: 6 759 237,84) [1]	
17.	Agencja Rozwoju Przemysłu	Pożyczka preferencyjna	16 000 000	16 000 000	Ustawa z 30.10.2002
Suma			31 431 004,66	28 931 012,58	

[1] Wartość pomocy w danym instrumencie pomocowym obliczono zakładając, że składniki majątku o wartości 2 499 992,08 PLN zostaną przekazane Operatorowi, który będzie nimi zarządzać w sposób umożliwiający spłacenie wierzycieli z wpływów ze sprzedaży aktywów beneficjanta, zgodnie z Ustawą z 30.10.2002.

III. **OCENA**

1. **Pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE**

27. Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE stwierdza, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

28. Planowane umorzenie zadłużenia publicznoprawnego i pożyczka od agencji państwowej oznaczają użycie zasobów z budżetu państwa. Poza tym zastosowanie takich rozwiązań przynosi przedsiębiorstwu korzyści, zmniejszając jego koszty. Jeśli chodzi konkretnie o drugi środek, BB jako przedsiębiorstwo zagrożone, którego zobowiązania znacznie przewyższają aktywa, nie uzyskałoby tego rodzaju finansowania w warunkach rynkowych. W tym przypadku zatem element pomocy może więc mieć wysokość pełnej kwoty pożyczki.

29. Ponadto wydaje się, że wydane już decyzje restrukturyzacyjne obiecujące umorzenie zobowiązań publicznoprawnych i zawieszenie egzekucji spłaty długu mogą stanowić pomoc. Dotyczą one zobowiązań publicznoprawnych, tak więc oznaczają użycie środków z budżetu państwa i przynoszą BB korzyści podobne do kredytu bez kosztów.

30. Narzędzia metalowe produkowane przez BB podlegają sprzedaży na rynku UE. Kryterium wpływu na handel wewnątrz wspólnoty jest więc spełnione.

31. W związku z powyższym, wyżej wspomniane środki uznaje się za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

2. **Odstępstwa na podstawie art. 87 ust. 2 i 3 Traktatu WE**

32. W niniejszym przypadku nie mają zastosowania wyłączenia wymienione w art. 87 ust. 2 Traktatu WE. Co do wyłączeń na mocy art. 87 ust. 3 Traktatu WE, z uwagi na to, że podstawowym celem pomocy jest przywrócenie zagrożonemu przedsiębiorstwu jego długoterminowej rentowności, można zastosować jedynie wyłączenie zawarte w art. 87 ust. 3 lit. c Traktatu WE, który zezwala na pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmienia ona niekorzystnie warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Z tego względu pomoc może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, pod warunkiem przestrzegania warunków zawartych w Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw ([1]) (dalej zwanych »Wytycznymi«).

2.1. *Kwalifikowanie się przedsiębiorstwa*

33. Wytyczne uznają przedsiębiorstwo za znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej, jeżeli nie może odzyskać płynności dzięki środkom własnym lub uzyskaniu potrzebnych środków od akcjonariuszy lub ze źródeł kredytowych, i bez interwencji władz publicznych prawie na pewno będzie zmuszone zaprzestać działalności. Wytyczne wymieniają także kilka typowych oznak charakterystycznych dla takich przedsiębiorstw, jak rosnące zadłużenie lub malejąca lub zerowa wartość aktywów. Zgodnie z pkt 13 Wytycznych, przedsiębiorstwo należące do większej grupy kapitałowej nie kwalifikuje się w normalnych warunkach do pomocy w celu restrukturyzacji, z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności przedsiębiorstwa są wewnętrzne i nie są wynikiem arbitralnej alokacji kosztów w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, aby mogły być przezwyciężone przez samą grupę.

34. BB należy uznać za przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu Wytycznych. Jego kapitał własny jest ujemny. Przedsiębiorstwo spłaca dawne zadłużenia wobec prywatnych wierzycieli zgodnie z podpisanymi porozumieniami (spłatę ostatnich rat wyznaczono na 2009 r.). Jeśli przedsiębiorstwo nie ureguluje zadłużenia publicznoprawnego (poprzez jego spłatę lub umorzenie), stanie się ono natychmiastowo wymagalne. Jego egzekucja uniemożliwi spłatę rat wobec wierzycieli prywatnych, a przedsiębiorstwo zostanie prawdopodobnie postawione w stan upadłości. BB nie może zaciągnąć kredytów długoterminowych na warunkach rynkowych w celu spłacenia zadłużenia publicznoprawnego, ponieważ jego sytuacja finansowa jest bardzo zła, a wszystkie aktywa przedsiębiorstwa zostały już zastawione.

35. Przedsiębiorstwo macierzyste BB także jest zagrożone, przynosi straty i kumuluje zadłużenie, z tego względu nie może rozwiązać problemów BB. Trudności przedsiębiorstwa macierzystego również rozpoczęły się po 2000 r. W tym kontekście fakt niespłacenia pożyczki udzielonej przedsiębiorstwu macierzystemu, który był powodem trudności BB, odzwierciedlał rzeczywiste trudności finansowe przedsiębiorstwa macierzystego. Nie był to sposób na zwiększenie zysków w części grupy i sztuczne zwiekszenie trudności BB.

36. Zyski wygenerowane w 2004 r. i 2005 r. nie mają wpływu na pierwotną ocenę kwalifikowania się przedsiębiorstwa, głównie dlatego, że jak się wydaje zyski były spowodowane operacjami jednorazowymi, a nie poprawą sytuacji strukturalnej wewnątrz przedsiębiorstwa.

2.2. *Przywrócenie rentowności*

37. Aby móc uznać środek za zgodny z regułami wspólnego rynku, zgodnie z postanowieniami zawartymi w pkt 34–37 Wytycznych, plan restrukturyzacji musi podawać szczegółową analizę problemów, które doprowadziły do powstania trudnej sytuacji, określać metody przywrócenia długoterminowej rentowności i dobrej sytuacji przedsiębiorstwa w rozsądnych ramach czasowych. Musi to nastąpić na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania.

38. Na podstawie oceny przedłożonego planu restrukturyzacji Komisja ma wątpliwości, czy planowane środki są zgodne z warunkami Wytycznych.

39. Po pierwsze, Komisja ma wątpliwości co do restrukturyzacji długoterminowej rentowności. Wyniki przedsiębiorstwa uległy poprawie od 2002 r. Na podstawie dostępnych informacji nie można jednoznacznie stwierdzić, że przewidywana restrukturyzacja wystarczy do przywrócenia długoterminowej rentowności oraz zapewnienia wystarczająco wysokiego poziomu dochodowości, który spełniłby rolę bufora dla ewentualnych niekorzystnych warunków rynkowych w przyszłości. W szczególności, na tym etapie nie jest jasne, w jakim zakresie dochody zanotowane w ostatnich latach związane są ze zdarzeniami jednorazowymi (np. umorzeniem wierzytelności).

([1]) Dz.U. C 244 z 1.10.2004, str. 2

40. Notyfikowany plan restrukturyzacji BB przewiduje głównie restrukturyzację finansową i pewne mniej istotne środki restrukturyzacyjne w obszarze organizacji i produktów. W istocie plan restrukturyzacji przewiduje, że cała pomoc państwa zostanie przeznaczona na uregulowanie dawnych długów, a dopiero w 2009 r., po sprzedazy aktywów, Spółka planuje wygenerowanie wolnych środków na inwestycje.

41. Większość aktywów pochodzi z lat 70. Od 2001 r. BB nie przeprowadziło nawet inwestycji odtworzeniowych rekompensujących amortyzację majątku. W całym okresie restrukturyzacji planowane inwestycje wynoszą 15,6 mln PLN, podczas gdy zgodnie z przedstawionymi analizami rynkowymi same inwestycje niezbędne do spełnienia standardów w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa wynoszą 7 mln PLN. Według analizy rynkowej, sukces BB zależy od ciągłej modernizacji maszyn należących do przedsiębiorstwa. Jednakże według prognoz finansowych wartość aktywów trwałych zmniejsza się z 26,4 mln PLN w 2003 r. i 22,2 mln PLN w 2005 r. (faktyczne dane) do 16,2 mln PLN w 2009 r., pod koniec procesu restrukturyzacji.

42. Ponieważ wartość planowanych inwestycji jest niższa niż poziom amortyzacji, w okresie restrukturyzacji stan składników majątku BB faktycznie się pogorszy. Z tego względu planowane inwestycje nie wydają się wystarczające, aby przywrócić konkurencyjność i długoterminową rentowność przedsiębiorstwa. Konieczność tych dodatkowych inwestycji odzwierciedla fakt, że przedsiębiorstwo planuje duże inwestycje po okresie restrukturyzacji.

43. Ponadto, wydaje się, że plan restrukturyzacji BB w sposób niewystarczający analizuje konieczność restrukturyzacji produktów. Nie jest jasne na przykład, jakie produkty przedsiębiorstwo zamierza produkować w przyszłości, czy będzie ono dywersyfikować gamę produktów, oraz czy będzie produkować produkty o większej wartości dodanej. Z tego względu trudno jest ocenić, czy problemy, na które natknęło się BB nie powtórzą się w przyszłości, w szczególności, jeżeli kursy wymiany walut będą się znów rozwijać w sposób niekorzystny dla przychodów Spółki oraz w przypadku kolejnego kryzysu na rynku amerykańskim i europejskim.

2.3. *Pomoc ograniczona do minimum*

44. Zgodnie z pkt 43–45 Wytycznych z 2004 r., wysokość i intensywność pomocy muszą być ograniczone do ścisłego minimum koniecznego do podjęcia restrukturyzacji, a od beneficjenta oczekuje się wniesienia znaczącego wkładu w restrukturyzację z jego środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych. Wytyczne jednoznacznie wskazują, że znaczna część finansowania związanego z restrukturyzacją musi pochodzić z własnych środków, w tym ze sprzedaży aktywów nieistotnych dla przetrwania przedsiębiorstwa oraz z finansowania zewnętrznych uzyskanego na warunkach rynkowych.

45. Komisja ma wątpliwości, czy zobowiązania, które mają zostać spłacone w okresie restrukturyzacji, a które częściowo lub w całości pochodzą z okresu przed 2002 r., można uznać za koszty restrukturyzacji.

46. Ponadto, Komisja ma wątpliwości czy wszystkie środki zaproponowane przez polskie władze jako wkład własny, można uznać za wkład własny w rozumieniu Wytycznych. Po pierwsze, Komisja ma wątpliwości czy przeprowadzone i planowane umorzenie zobowiązań prywatnych na mocy układu może być uznane za wkład własny przedsiębiorstwa w restrukturyzację. W istocie, zgodnie z orzecznictwem Sądu ([2]) umorzenia długu przyznanego przedsiębiorstwu przez wierzycieli prywatnych nie można łączyć z wkładem przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc ze środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych w rozumieniu Wytycznych.

47. Po drugie, wątpliwe jest czy przeszłe i planowane oszczędności kosztów stanowią wkład własny w restrukturyzację. Same oszczędności kosztów nie stanowią zastrzyku świeżego kapitału do przedsiębiorstwa. Jeśli chodzi o przyszłe oszczędności kosztów, zostały one wyraźnie wykluczone w Wytycznych, które w pkt 43 stwierdzają, że wkład musi być rzeczywisty a przyszłe spodziewane zyski, takie jak przepływ środków pieniężnych, nie mogą być uznane za wkład własny.

48. Wreszcie, Komisja ma wątpliwości co do prawdopodobieństwa powodzenia sprzedaży aktywów planowanej na 2009 r., która miałaby zwiększyć udział własny w restrukturyzacji.

2.4. *Unikanie nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji*

49. Zgodnie z pkt 38–42 Wytycznych, muszą zostać podjęte środki łagodzące w najwyższym możliwym stopniu niepożądane skutki pomocy dla konkurentów beneficjenta pomocy. Pomoc nie powinna nadmiernie zakłócać konkurencji. Oznacza to zazwyczaj ograniczenie udziału w rynku, jaki może posiadać przedsiębiorstwo na danych rynkach pod koniec okresu restrukturyzacji. Przymusowe ograniczenie lub zmniejszenie udziału przedsiębiorstwa w danym rynku stanowi środek wyrównawczy działający na korzyść jego konkurentów. Środek musi być proporcjonalny do zakłócających skutków pomocy oraz do względnego znaczenia przedsiębiorstwa na jego rynku lub rynkach.

50. Zgodnie z pkt 56 Wytycznych, warunki zezwolenia na pomoc są mniej rygorystyczne w zakresie wymaganych środków wyrównawczych, jeśli pomoc jest udzielana na tak zwanych obszarach objętych pomocą. Badając następstwa pomocy na restrukturyzację dla rynku i dla konkurentów, Komisja uwzględni fakt, że BB mieści się w obszarze objętym pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. a Traktatu WE.

51. Tym niemniej na tym etapie Komisja nie może stwierdzić, czy uniknie się nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji. Po pierwsze, chociaż polskie władze nie przekazały informacji dotyczących istnienia nadmiaru zdolności produkcyjnych na rynku, na którym działa BB, jak wynika z informacji bedących w posiadaniu Komisji, na rynku tym wystepują nadmierne zdolności produkcyjne, zarówno na poziomie europejskim jak i światowym.

([2]) Wyrok Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99, *Hijos de Andrés Molina, S.A. (HAMSA) przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, ustęp 106.

52. Po drugie, Komisja ma wątpliwości, co do zasadności proponowanych środków wyrównawczych. Przedsiębiorstwo planuje redukcję powierzchni zakładu produkcyjnego, ale nie zmniejszy to zdolności produkcyjnej. Także poziom zatrudnienia w fabryce został znacznie zredukowany, ale wydaje się, że było to konieczne ze względu na rentowność. BB nie planuje zmniejszenia zdolności produkcyjnych twierdząc, że zagroziłoby to rentowności przedsiębiorstwa, jednakże przedstawiona analiza progu rentowności wywołuje wątpliwości w tym zakresie.

53. Jak już wspomniano w pkt 18, zaproponowanym środkiem wyrównawczym jest utrzymanie produkcji na dotychczasowym poziomie, bez zaspokajania popytu ponad ten poziom. Także ta propozycja wzbudza wątpliwości: nie jest jasne czy sugerowany poziom popytu jest pewny, a jeśli tak, to czy zobowiązanie do niepodnoszenia mocy produkcyjnych stanowi środek wyrównawczy w rozumieniu Wytycznych. Ponadto, jeśli popyt jest na poziomie sugerowanym przez polskie władze, nie wyjaśniły one, dlaczego przedsiębiorstwo nie zaspokoiło tego dodatkowego popytu, a przez to nie wygenerowało do chwili obecnej dodatkowych zysków.

54. Ponadto, zgodnie z pkt 45 Wytycznych, pomoc i sposób jej udzielania muszą być takie, aby uniknąć sytuacji, w której pomoc umożliwia przedsiębiorstwu dysponowanie dodatkowymi źródłami płynności, które mogłyby zostać wykorzystane na inicjatywy o charakterze agresywnym i zakłócającym rynek. Zgodnie z Wytycznymi nie zezwala się więc na przyznanie pomocy restrukturyzacyjnej na planowaną ekspansję.

IV. **DECYZJA**

55. W związku z powyższym Komisja podjęła decyzję o wszczęciu procedury określonej w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w związku z notyfikowanymi środkami pomocy, ze względu na wątpliwości co do ich zgodności ze wspólnym rynkiem.

56. W świetle powyższych rozważań, Komisja, zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, zwraca się do władz polskich z prośbą o przedstawienie uwag oraz dostarczenie informacji, które mogą pomoc w dokonaniu oceny pomocy, w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania niniejszego pisma. Informacje powinny między innymi zawierać:

— informacje na temat obecnej struktury własności Bison-Bial;

— szczegółowe informacje dotyczące zysków osiągniętych w 2004 i 2005 r., w szczególności przychodów z jednorazowych operacji niezwiązanych z działalnością operacyjną przedsiębiorstwa, takich jak zrzeczenie się wierzytelności;

— informacje dotyczące restrukturyzacji produktów — co przedsiębiorstwo zamierza zmienić, jeśli chodzi o produkty i w jaki sposób pomoże to uniknąć powtórzenia się trudności, w przypadku ponownego wystąpienia niekorzystnych warunków na rynku;

— informacje dotyczące decyzji władz restrukturyzacyjnych, wymienionych w tabelach 7 i 8, załączonych do planu restrukturyzacji Bison-Bial

— propozycje środków mających na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji.

57. Komisja występuje do władz polskich o niezwłoczne przesłanie kopii niniejszego pisma do Bison-Bial S.A.

58. Komisja pragnie przypomnieć Polsce, że art. 88 ust. 3 Traktatu WE ma skutek zawieszający, i chciałaby zwrócić uwagę na art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999, który stanowi, że beneficjent jest zobowiązany zwrócić wszelką pomoc przyznaną bezprawnie.

59. Komisja przypomina również, że przekaże odpowiednie informacje zainteresowanym stronom w drodze opublikowania niniejszego pisma i jego podsumowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Poinformuje też zainteresowane strony w krajach EFTA, które są sygnatariuszami Umowy EOG, w drodze publikacji ogłoszenia w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz poinformuje Urząd Nadzoru EFTA przez przesłanie mu kopii niniejszego pisma. Wszystkie zainteresowane strony będą mogły przedstawić swoje uwagi w terminie 1 miesiąca od daty publikacji.'